

Datum apud Privatam (40) oppidum per manum A Joannis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis, Nonis Decembris, indictione tertia, anno Dominicæ Incarnationis 1095 (41), pontificatus autem domini Urbani secundi papæ viii.

CLXVII.

Urbani II epistola ad Hugonem Cluniacensem abbatem. — Cluniacensibus monachis facultatem tribuit altaria et decimas retinendi quæ pretio comparassent et decimas e manu laicorum retrahendi si secundum Deum fieri possit.

(Anno 1095.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, XIV, 716.]

URBANUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri HUGONI, Cluniacensi abbati, et fratribus sub ejus regimine constitutus, salutem et apostolicam benedictionem.

Sedis apostolicæ benignitas omni semper tempore consuevit Dei servos tanquam mater filios confovere, et in perturbationibus positis consolationis manum clementer alacriterque porrigere. Quia igitur per omnipotentis Dei gratiam jam diu longe lateque religione præcipua floruitis, et bonæ opinionis odore plurimos aspersistis, dignum nobis est quieti vestræ in posterum providere, et contra æmulum insectationes monasterio vestro, tam capiti quam membris, clypeum apostolicæ protectionis opponere. Præsentis itaque decreti auctoritate sancimus ut nulli deinceps episcoporum facultas sit pro altaribus et ecclesiis sive decimis quas ante interdicta nostra vel papæ Gregorii vobis cognita possedistis, seu post episcoporum concessione acquisistis, gravamen aliquod aut molestiam irrogare; sed sicut eorum permissione, quædam ex parte, quædam ex integro habuistis, ita ut in futurum perenniter habeatis (41). Ipsarum quoque quas non habetis ecclesiarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si secundum Deum eorum potestati subtrahere vestræ religionis reverentia potuerit, ad vestram et pauperum gubernationem vobis liceat possidere. Hæc omnia ut omnino firma et immobili stabilitate persistent, omnipotentis Patris, et Filii et Spiritus sancti potestate et apostolica auctoritate confirmamus. Si quis vero decreti hujus tenore agnito, pertinaciter ei obviare præsumperit, ejusdem Patris et Filii apostolorumque ejus indignationem inveniat, et sancti Spiritus gladio feriat; cunctis autem vos ac vestra fœventibus misericordia, pax et gratia ab Auctore omnium in perpetua sæcula conferatur.

Datum apud Privatam oppidum, per manum Joannis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis,

(40) *Privatium* aliis dicitur, in Vavariensi Galliæ tractu, non longe a Rhodano.

(41) In codicibus quos mihi videre licuit, annus 1116 scriptus: corruptissime abs dubio, cum Urbanus ante ann. 1100 defunctus sit. Inversi ego numeri ex pro xc, et non vi, sed v, addendus, ut sit ann. 1095, qui solus ex adjunctis evincitur, nempe ex concil. Claromontano, ex indict. iii et ex octavo pontificatus ejus, qui anno 1088, die 12

Nonis Decembris, indictione iii, anno Dominicæ Incarnationis 1095, pontificatus vero domini Urbani II papæ viii.

CLXVIII.

Diploma Urbani II papæ, quo privilegia et bona omnia prioratus Marciniacensis confirmat.

(Anno 1095.)

[*Bibliotheca Cluniacensis*, Append., p. 86.]

URBANUS, servus servorum Dei, Marciniacensis cœnobii sanctimonialibus salutem et apostolicam benedictionem.

Ad hoc nos, disponente Domino, in apostolicæ sedis servitium promotos agnoscimus, ut ejus auxilium implorantibus efficaciter subvenire, et ei obediens tueri ac protegere, prout Dominus dederit, debeamus. Unde oportet nos venerabilibus locis protectionis manum porrigere, et Deo servientium quieti attentius providere. Igitur tam pro vestra speciali religione quam pro venerabilis fratris nostri Hugonis Cluniacensis abbatis dilectione, ad ejus curam ex Cluniacensis cœnobii jure locus vester pertinet, vestris, filiæ in Christo charissimæ, precibus annuentes, monasterium vestrum præsentis decreti auctoritate munimus. Statuimus enim ut quicumque hodie idem cœnobium juste possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium juste atque canonice possit adipisci, vobis et iis qui post vos in loco eodem ac religione successerint, firma semper et illibata permaneant. In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda. In episcopatu Augustodinensi ecclesia de Varennis, de Briano et de Sarorio, de Begiaco, de Camboliaco, ecclesiam S. Nicetii, S. Fidei, S. Christofori, S. Leodegarii, S. Mariæ ex oppido Semmuro, cum decimis et cœmeteriis suis: quartam partem ecclesiæ S. Martini extra Semmurum. In episcopatu Matisconensi ecclesiam S. Jacobi. In Lugdunensi medietatem villæ Vitriaci, ecclesiam S. Martini, ecclesiam S. Reveriani, apud Brianonum, ecclesiam S. Romani, capellam de Celerias, terram Hugonis Letbaldi, cum aliis quibusdam apud Casictum. In episcopatu Arvernensi, ecclesiam S. Petri de Lodda, S. Vincentii de Lodessa cum decimis et cœmeteriis, S. Nicolai ad Tres Fontes. In episcopatu Diensi apud oppidum seu territorium de Orello, ecclesias quatuor. In Valentino episcopatu ecclesiam S. Stephani de Balman. In comitatu Bardensi, ecclesiam S. Fidei, apud villam quæ dicitur Furcas. In episcopatu Pictaviensi ecclesias duas. In Sanctonensi ecclesiam de Montoso. In Leodiensi, villa quæ dicitur Argules, cum ecclesiâ et decimis,

Martii cathedram ascendit.

(41) Nimirum recentis concilii Placentini canone 2 sancitum erat, quidquid in sacris ordinibus vel in ecclesiasticis rebus, vel data vel promissa pecunia, acquisitum est, irritum esse et nullas unquam vires obtinere. Inde perturbationes quas ab episcopis patiebantur Cluniacenses, quibusque dignum duxit Urbanus clypeum apostolicæ protectionis opponere.

et aliam quæ dicitur Raicampas. In Rothomagensi, A villam quæ dicitur Aqua-Bella. In Petragoricensi mansos quindecim Agilmodis priorissæ, apud villam Maurensen. In Caturcensi, ecclesiam Sancti Constantii. In Vivarensi [Vaurensi] episcopatu, villas tres, Villeta, Ataid, Glangla, cum universis possessionibus et appendiciis suis. Præterea decernimus ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare : sed omnia integra conserventur earum, pro quarum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis protutura, salva in omnibus debita abbatum Cluniacensium reverentia. Sepulturam ejusdem loci omnino liberam esse sancimus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Hoc quoque præsentis capitulo subjungimus ut nulli jam liceat congregationi vestræ vel excommunicationis gravamen inferre, vel divinum officium interdicere, sepulturæ debitum prohibere, aut interdicti cujuslibet molestiam irrogare : quia pro Dei timore clausæ, et sæculo jam estis emortuæ, quatenus ab omni infestatione securæ, gravamine mundanæ oppressionis remotæ, ad æterni Sponsi semper desiderabilem visionem totius mentis et animæ viribus anheletis. Si qua sane in posterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, ac in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen. Benedictus Deus Pater Domini nostri Jesu Christi. Amen.

Datum apud oppidum Sancti Flori per manum Joannis, S. R. E. diaconi cardinalis, indict III, anno Dominicæ Incarnationis 1096, pontificatus autem domni Urbani II papæ VIII, VII Idus Decembris.

CLXIX.

Urbani II papæ epistola ad Ademarium Engolismensem episcopum. — Ut monachos S. Eparchii per excommunicationis censuram obedire compellat abbat S. Joannis Angeriacensis.

(Anno 1095.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, t. XIV, p. 717.]

URBANUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ADEMARO, Engolismensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Charissimus noster in Christo filius Angeriacensis abbas (*Ausculfus*) propria nobis relatione suggessit S. Eparchii monasterium tuo quondam favore cœ-

nobio Angeriacensi subjectum, sed pravorum monachorum præsumptionibus esse subreptum; quos nimirum monachos in nonnullis conciliis pro eadem præsumptione excommunicatos, testante venerabili confratre et vicario nostro Amato metropolitano episcopo, cognovimus. Tuæ igitur strenuitati per præsentis scripta præcipimus ut eandem excommunicationem in tua parochia facias observari, donec iidem monachi supradicto abbati regulariter obedire consentiant.

Data apud Lemovicas, IV Kal. Januarii, per manum Joannis diaconi cardinalis.

CLXX.

Bulla Urbani II papæ pro monasterio Tutelensi.

(Anno 1096.)

[BALUZE, *Historia Tutelensis*, Appendix, p. 457.]

URBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio WILLELMO, monasterii Tutelensis abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Piæ postulatio voluntatis effectum debet prosequente compleri, quatenus et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua ad sedis apostolicæ portum confugiens ejus tuitionem devotione debita requisivit, nos supplicationi tuæ clementer annuimus et Beati Martini Tutelense monasterium, cui, Deo auctore, præsides, decreti præsentis auctoritate munimus. Statuimus enim ut quæcunque hodie idem cœnobium juste possidet, sive in posterum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum cœnobium temere perturbare aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Si quæ vero ecclesie vel prædia Tutelensi monasterio pertinentia per irreligiosos abbates vel monachos hactenus laicis data vel per laicos in aliorum monasteriorum facultatem citra legitimam possessionem usurpata sunt, vestro penitus monasterio restituenda præcipimus. Ad hæc adjicientes statuimus ne pro malefactis militum Tutelensi castro habitantium monasterium ipsum excommunicetur, ea tamen conditione, ut iidem milites, si excommunicati fuerint, ad divina illie officia non admittantur. Possessiones etiam Tutelensis cœnobii pro ipsorum militum offensis depopulari aut infestari auctoritate apostolica prohibemus. Porro sepulturam loci illius secundum antiquam et canonicam consuetudinem permanere decernimus, salva Lemovicensis episcopi reverentia. Obeunte te nunc ejus loci abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilii sanioris secun-